

Politisk plattform

for

Press

Perioden 2017 – 2019

Vedtatt på Press' 21. ordinære Landsmøte
Aktivitetshuset K1, Kolstadgata 1, 0652 Oslo
21.-23. april 2017

5

10

15

Innhold

	Innledning	3
	Demokrati og deltakelse.....	4
	Barnekonvensjonen.....	4
20	Barn og unges medvirkning.....	4
	Tilrettelegging for fritid og deltakelse for utsatte grupper barn	5
	Fritid og kulturliv.....	6
	Barneombud.....	7
	Skole og barnehage.....	7
25	Helse og utvikling	8
	Psykisk helse.....	9
	Krysspress.....	9
	Helse og omsorg	10
	Barn uten omsorg fra foreldre.....	12
30	Vold og overgrep mot barn.....	13
	Formålet med utdanningen	14
	Barn på flukt.....	15
	Norsk asylpolitikk.....	16
	Enslige asylsøkende barn.....	17
35	Asylsøkende barn med familie	19
	Internasjonal asyl- og flyktningpolitikk	19
	Rasisme og retorikk i asylpolitikken	20
	Handel og fred	21
	Norge i verden	21
40	Internasjonal handel.....	22
	Miljø	23
	Barns rett til utdanning og fritid	24
	Handel med og utnyttning av barn.....	25
	Barn i krig.....	25
45	FNs konvensjon om barns rettigheter	27

Innledning

50 Press er en viktig forkjemper for barns rettigheter. Vi vet at barns rettigheter brytes og at vi kan gjøre noe med det. Press sin plattform sammen med FNs barnekonvensjon utgjør Press sine krav når vi legger press på myndigheter og andre beslutningstakere som har muligheten til å innfri barns rettigheter.

55 Til grunn for denne plattformen ligger en forståelse av at verdens problemer ikke er skapt av tilfeldigheter, men av mennesker. I denne erkjennelsen ligger også et krav om endring. Artikkel 4 i barnekonvensjonen slår fast at det er statens ansvar at barn får sine rettigheter innfridd, derfor jobber Press for politiske endringer slik at land selv skal være i stand til å ivareta barns rettigheter og interesser. Bare mennesket selv kan snu retningen for verdenssamfunnet.

60 Press skal med grunnlag i denne plattformen være en markant aktør i kampen for barn og unges rettigheter og gi andre unge mennesker en mulighet til handling mot rettighetsbrudd og urett. Press sin politikk er strukturert inn i fire hovedtema; demokrati og deltakelse, helse og utvikling, handel og fred og barn på flukt.

65

Demokrati og deltakelse

70 En av grunnpilarene i barnekonvensjonen er artikkel 12, som slår fast barns rett til å si sin mening og bli hørt. Over 20 % av den norske befolkningen er barn, og dette er en gruppe uten direkte innflytelse over samfunnet. Staten må derfor tilrettelegge så godt det lar seg gjøre for at barn og unge skal bli hørt. Det er også statens ansvar og plikt å informere barn og unge om deres rettigheter gjennom barnekonvensjonens artikkel 42.

75

Barnekonvensjonen

Alle FNs medlemsland, med unntak av USA, har bundet seg til barnekonvensjonen gjennom ratifisering. Barnekonvensjonens rettslige status varierer fra land til land. Den kan enten være overordnet nasjonal lov, likestilt med nasjonal lov eller underordnet.

80

Norge har ved ratifisering av barnekonvensjonen forpliktet seg til å gjøre konvensjonen allment kjent for voksne og barn. Likevel kan man i dag gå gjennom et helt utdanningsløp uten å få innføring i barnekonvensjonens prinsipper.

85 Den tredje tilleggsprotokollen til FNs barnekonvensjon etablerer en klagemekanisme som gir barn som har blitt utsatt for rettighetsbrudd mulighet til å klage til FNs barnerettskomité. Per 2016 har 29 land ratifisert tilleggsprotokollen, men Norge er ikke blant disse. Rettigheter er lite verdt uten muligheten til å prøve de som står ansvarlig for innfrielsen.

90 Press krever: 1

- at alle land ratifiserer og inkorporerer barnekonvensjonen, samt oppfyller dens krav i praksis
- at alle land som har ratifisert barnekonvensjonen også ratifiserer tilleggsprotokollen om en klagemekanisme til FNs barnekonvensjon

95

- mer opplæring i barnekonvensjonen og hvordan den er relevant for barn i Norge, i grunn- og videregående skole, gjennom fastsatte kompetansemål i læreplanen
- obligatorisk opplæring i barnekonvensjonen og barns rettigheter for alle som studerer til yrker som innebærer kontakt med barn

100

- at barnekonvensjonen er lett tilgjengelig og synlig for elever på grunn- og videregående skoler

Barn og unges medvirkning

105 Barn vet best hvordan det er å være barn. Barnekonvensjonens prinsipp om retten til å gi uttrykk for sine meninger er ikke tilstrekkelig ivaretatt, verken på individ- eller samfunnsnivå. Bevisstheten om prinsippet er liten, noe som gjenspeiles i både politiske vedtak og forvaltningen, samt i samfunnet og blant folk flest.

Barne- og ungdomsdeltagelse er lite verdt om den er falsk og ikke har et formål. Det er bevist

110 at å delta i strukturer der man ikke har makt er demotiverende for ungdom. Det er derfor særdeles viktig at det stilles krav til barne- og ungdomsmedvirkningen som gjennomføres og at alle medvirkningsprosjekter bygger på prinsippene om reell og meningsfull deltagelse; selvstendighet, representasjon, kompetanse, informasjon og kontinuitet.

115 Press krever:

- økt fokus på demokrati- og politikkopplæring for barn og unge i grunnskolen og yrkesfaglig videregående utdanningslæreplan
- at barn og unge skal motta informasjon om saker som angår dem og informasjon om hvordan de selv kan bidra til å påvirke samfunnet
- 120 • at myndighetene skal legge til rette for reell innflytelse for barn og unge i lokale, nasjonale og internasjonale beslutningsprosesser
- lovpålagt ungdomsråd i alle norske kommuner
- at det etableres gode retningslinjer for ungdommens fylkesråd som vektlegger reell og meningsfull deltagelse
- 125 • statlig utredning om alternative medvirkningskanaler for barn under stemmerettsalder
- at ungdomsråd har forslagsrett i kommunestyret
- ungdomsråd som kan uttale seg i de sakene de vil og ikke ekskluderes fra noen kommunale saker
- større innflytelse for elevråd og andre strukturer for ung medvirkning
- 130 • at elever har rett til 20 dager politisk eller organisatorisk fravær per skoleår
- at stemmerettsalder skal være 16 år
- rett til politisk fravær på ungdomsskolen
- enklere digital tilgang til politiske beslutningsprosesser
- at Norge lager en implementeringsplan for Sikkerhetsrådets resolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet
- 135 • at Norge fremmer viktigheten av implementeringen av Sikkerhetsrådets resolusjon 2250 om ungdom, fred og sikkerhet internasjonalt
- at grunnstøtten til norske barne- og ungdomsorganisasjoner økes
- at lovverket knyttet til aldersdiskriminering styrkes

140

Tilrettelegging for fritid og deltagelse for utsatte grupper barn

Mange fritidsaktiviteter i dag koster penger, og stenger dermed ute barn som kommer fra hjem med svak økonomi. Særlig i den kommunale kulturskolen er det stor variasjon i tilbud og pris. Det er viktig at alle norske kommuner har et godt fritidstilbud som ivaretar barns interesser og behov.

145

Funksjonshemming oppstår når omgivelsenes utforming eller krav til funksjon ikke samsvarer med individets forutsetninger. Universell utforming dreier seg om å utforme samfunnet slik at bygninger, transportsystemer, arrangementer, utdanning, osv. er tilgjengelige for så mange mennesker som mulig med minst mulig tilpasning eller spesiell utforming. Mangel på

150

universell utforming er diskriminerende og gjør livet vanskeligere for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

155 Press krever:

- at Norge oppfyller sine forpliktelser i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven
- at alle land ratifiserer FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne
- at universell utforming alltid prioriteres

160 • at det legges til rette for at alle barn skal ha mulighet til å delta aktivt på alle samfunnsområder

- at all kollektivtransport er tilrettelagt for rullestolbrukere og andre mennesker med funksjonsnedsettelse

- at alle skoler og barnehager blir tilrettelagt for barn med nedsatt funksjonsevne

165 • at offentlige velferdsordninger innrettes slik at de ikke hindrer barn med nedsatt funksjonsevne fra å leve et aktivt liv og delta på lik linje med andre barn

- at elitefokusering ikke skal gå på bekostning av breddetilbud i idretten

- at skolens heis gjøres tilgjengelig for alle med nedsatt bevegelsesevne

- at alle barn som får støtte til fritidsaktiviteter også får støtte til transport til aktiviteten

170 • økt satsning på tiltak for å fremme og å ivareta nasjonale minoriteters kultur og språk for barn og unge

Fritid og kulturliv

175 Et bredt utvalg av fritids- og kulturaktiviteter er viktig for å hindre utenforskap og radikalisering. I tillegg styrker det både fysisk og psykisk helse.

Mange fritidsaktiviteter og kulturtilbud er i dag dyre, og prisen hindrer ungdommer i å delta. Tilbudet varierer stort mellom kommunene, og ikke alle kommuner har et tilbud som sikrer barns interesser og behov.

180

Press krever:

- lavterskel, kostnadsfrie fritidsaktiviteter som sikrer at alle barn får mulighet til å delta aktivt

185 • sosiale støtteordninger som sikrer at alle barn får mulighet til å delta på fritidsaktiviteter

- utvidet tilbud i den kommunale kulturskolen, og makspris for plass på kulturskolene

- et nasjonalt kulturkort for ungdom som gir rabatter på kultur- og fritidsaktiviteter

190 • fritidssentre for ungdom i alle norske kommuner

- Sosiale støtteordninger som sikrer at barn av foreldre med svak økonomi kan delta i fritidsaktiviteter på lik linje med andre barn

- Barnebilletter bør være fram til man er 18 år på alle kulturarrangementer

195

Barneombud

Barneombudet skal være en uavhengig instans som kontrollerer at myndighetene ikke bryter barns rettigheter. I dag har barn og unge mulighet til å utpeke Barneombudet gjennom «barnepanelet», selv om Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har det siste ordet. Dette er uheldig, da det ikke sikrer Barneombudets uavhengighet fra departementet.

Press krever:

- opplæring om barneombudet og hvordan det er relevant for barn og unge i grunn- og videregående skolen
- en endring av dagens praksis der man finner en ny metode for utpeking av barneombud som sikrer Barneombudets uavhengighet fra barne- likestilling og inkluderingsdepartementet
- at barns medvirkning gjennom barnepanelet opprettholdes og styrkes
- at alle land har barneombud
- at barneombudet får mandat til å motta klager fra barn
- ressurser til barneombudet slik at de kan følge opp saker på en rask og effektiv måte

210

Skole og barnehage

Norsk grunnskole skal i utgangspunktet være gratis, men på grunn av stadig økende utgifter i forbindelse med skoleturer, kulturelle tilbud og andre ekstrautgifter blir skolehverdagen dyr for mange familier. Dette fører til at flere barn og unge ekskluderes fra viktige sosiale arenaer.

Fraværgrensa som ble innført høsten 2016 er med på å presse utsatte elever ut av skolen. Elever med psykiske plager får ikke gyldig fravær, og det er kun elever med mulighet for å betale for legetimer som kan dokumentere fraværet sitt. Dette gjør at barn av foreldre med svak økonomi stiller svakere enn barn av foreldre med god økonomi. Fraværgrensa ble innført uten å høre på elevene, som vet best hvordan det er å være elev i norsk skole i dag. Dessuten bryter den kraftig med barns rett til utdanning.

225

Press mener at barnehager bidrar positivt til barns utvikling. Maksprisen er fortsatt for høy og kontantstøtten fører til at mange barn som ville dratt nytte av å gå i barnehage ikke får den muligheten.

230 Press krever:

- å håndheve loven om at ingen aktiviteter i forbindelse med den offentlige skolen skal koste penger
- øremerkede midler til gjennomføring av klasseturer og lignende
- nulltoleranse mot forskjellsbehandling av elever på bakgrunn av skoleprestasjoner

- 235
 - god offentlig leksehjelp
 - lovfestet rett til morsmålsopplæring
 - at læreplaner utvikles i samråd med ulike grupper barn og unge
 - fjerne fraværs grensa
 - en gratis, sikret barnehageplass for alle barn
- 240
 - fjerning av kontantstøtten
 - gratis skolefritidsordning for alle barn i Norge
 - at lekser ikke brukes som kompensasjon for tapt undervisning
 - at leksernes innhold og mengde avgjøres i samråd med elever
 - økt fokus på andre kulturer og religioner i barnehagen for å forebygge diskriminering
- 245
 - at det ikke innføres karakter på barneskolen
 - at alle videregående skoler skal ha en NAV-representant tilstede minst en gang i uken.
 - gratis skolefruktordning i grunnskolen
 - at elever ved yrkesfaglig skole får opplæring i arbeidsmiljøloven før de går ut i praksis
 - at myndighetene skal øremerke midler til pilotklasser i grunn- og videregående skole
- 250
 - øke sikkerheten for at alle barn med lærevansker skal få tilstrekkelig hjelp og oppfølging på skolen
 - at alle elever ved ungdoms-, og videregående skole skal ha muligheten til å kreve og få anonym retting av deres lærere, samt ha muligheten til å få deres prøver revaluert om det er grunn til å tro at vurderingen er satt basert på personlige relasjoner
- 255
 - at elevene skal selv kunne være med å regulere lekser i skolen, altså et samarbeid mellom elev og lærer
 - at elever maks kan ha en prøve per skoledag og maks tre prøver per skoleuke
 - økt fokus på urfolks historie og kultur i skole og barnehage
 - alle elever, uavhengig av bosted og etterspørsel, skal ha rett til undervisning på samisk
- 260

Helse og utvikling

265 Gjennom barnekonvensjonen har Norge forpliktet seg til å arbeide for å gi barn en oppvekst som fremmer deres rett til helse og psykososiale utvikling. I dag er køene for psykisk helsevern lange og tilbudet i skolehelsetjenesten ikke alltid tilstrekkelig. På stadig flere arenaer blir forventningene barn og unge utsettes for stadig høyere.

270 Helsesøster har en viktig rolle for å forebygge og oppdage psykiske helseproblemer. Det er viktig at skolehelsetjenesten er åpen og inkluderende.

Press krever:

- at helsesøster skal ha autoritet til å gi gyldig fravær på lik linje med en legeerklæring
- at skolehelsetjenesten utvides til å også inkludere barnevernspedagoger, fysioterapeuter og skolepsykologer
- 275 • tilgang til objektiv informasjon om rus og hjelp med misbruk

- at helsepedagogene skal være tilstede på skolen minst fire dager i skoleuken
- at elever skal ha gratis og enkel tilgang til terapeut gjennom skolen

280 **Psykisk helse**

Barn har rett til en oppvekst og miljø som fremmer barnets psykiske helse. Her har staten stort ansvar, men man ser i dag at den offentlige innsatsen ikke holder mål, og psykisk helse forblir et tabu i samfunnet.

285 Mobbing kan føre til store psykologiske problemer og gjøre skolehverdagen vanskeligere for elevene. Det er i for liten grad tilrettelagt for barns medvirkning i å utvikle tiltak for å hindre og forebygge mobbing og ekskludering. På nett utvikles stadig nye arenaer som barn og unge deltar i, hvor det også kan foregå nettmobbing. Det trengs bedre opplæring til barn og unge knyttet til håndtering av den digitale hverdag.

290

Press krever:

- involvering av elever, lærere og foreldre og helsepedagoger i forebyggende arbeid mot diskriminering, mobbing og annen trakassering i skolen
- tett oppfølging av barn som har blitt utsatt for mobbing og trakassering
- 295 • en barne- og ungdomspsykiatri som gir behandling til alle barn og unge som har behov, og en individuell oppfølging i etterkant av behandlingen
- at ingen barn må vente lenger enn 14 dager på behandling
- et tilstrekkelig behandlingstilbud for barn og unge med spiseforstyrrelser som setter barnets behov i fokus
- 300 • bedre hjelp og oppfølging til barn og unge som er rammet av spiseforstyrrelser
- at det arbeides for et mobbetilsyn i norsk skole
- opplæring i nettvett og nettmobbing i grunnskolen
- kompetanse om mobbing på pensum i norsk skole
- at elevundersøkelsen blir obligatorisk for skoler å gjennomføre fra 5. trinn til Vg3
- 305 • det skal være et krav om at det skal finnes trivselsledere i grunnskolen
- økt og forbedret oppfølging og etterbehandling av barn med tvangslidelser
- at det skal bli enklere for elever å gå gyldig skolefravær på grunn av psykisk helse

310 **Krysspress**

Hver dag møter barn og unge høye forventninger knyttet til sex, utseende og oppførsel. Reklame- og mediebransjens uoppnåelige idealer og fokus på barns utseende er uten tvil med på å styrke dette presset.

315 Sosiale medier har blitt en plattform for opprettholdelse av vellykkethetspresset. Gjennom sosiale medier har barn og unge gått fra å være passive mottakere til å bli aktive deltakere i

krysspresset. Ungdom er likevel ikke skyld i at de føler et press, da presset oppsto lenge før sosiale medier.

320 Press krever:

- at kommersielle aktører som sender TV i Norge ikke får lov til å vise reklame rettet mot barn
- et internasjonalt forbud mot kommersiell reklame rettet mot barn
- handlingsplaner for å skjerme barn mot reklamepåvirkning i alle norske kommuner

325

- strengere regulering av reklame i det offentlige rom
- at myndighetene gir Datatilsynet myndighet til, gjennom lovverk, å vurdere og slå ned på distribusjon av informasjon om barn som krenker dets rett til privatliv, ære og omdømme.

330

- en bevisstgjøring i befolkningen om barns rett til privatliv, spesielt med tanke på eksponering i sosiale medier

- et forbud mot markedsføring av kosmetisk kirurgi og slankemidler
- merking av alt bildemateriale av mennesker som er retusjert og manipulert, spesielt i reklamer

335

- utstillingsdukker som viser mangfold og ikke fremmer et ensidig kroppsideal

- at forbrukerombudet får utvidet myndighet til å slå hardere ned på skadelig reklame rettet mot barn og unge

- at aldersgrensen for å få utført kosmetisk kirurgi er 18 år
- at eliteidrett ikke skal være skadelig for barns helse, verken fysisk eller psykisk
- internasjonalt forbud mot skjønnhetskonkurranser for barn

340

- En handlingsplan mot kropps- og krysspess

- at all kjøp og salg av pornografi i åpent rom forbys
- at alle barn fritt får utforske egen kjønnsidentitet og får uttrykke eller ikke uttrykke kjønn slik de selv vil

345

Helse og omsorg

Rett til helse og omsorg er viktige faktorer i barns oppvekst. Derfor er det også utrolig viktig å fremheve de områdene hvor tilbudet til barn og unge er utilstrekkelig. Sikring av helsetjenester for barn som faller utenfor grunnet økonomiske vansker er også veldig viktig.

350

Et annet aspekt er barn under kriminalomsorgen. Unge førstegangskriminelle fortsetter ofte med å begå lovbrudd. Dette tyder på at straffereaksjonene vi har overfor unge i dag, virker for dårlig. Flere land tar ikke tilstrekkelig hensyn til den kriminelles aldre når straffen skal bestemmes.

355

Press krever:

- barn skal ikke kunne dømmes til livstid i fengsel
- pålagt behandling og rehabilitering til alle unge som begår straffbare handlinger

- at barn ikke skal sone straff sammen med voksne
- 360 • at barn som er parti i rettsaker får rett til fri rettshjelp
- at stater tar et aktivt ansvar for at barn som allerede er født ved surrogati får statsborgerskap og juridiske rettigheter
- kommunale handlingsplaner for reduksjon av fattigdom
- 365 • familievennlige kommunale boliger som sikrer barn trygge og tilfredsstillende oppvekstvilkår
- barnefaglig kompetanse og arbeidsmetoder i NAV som sikrer at barn blir hørt i saker som angår deres oppvekst og levevilkår
- at det ikke foretas intimkirurgiske inngrep på barn født med uklare kjønnskarakteristika (såkalte intersex-barn)
- 370 • at alle barn som ønsker det får kjønnsbekreftende behandling
- utrede muligheten for ekstern overprøving i saker hvor barn ønsker å endre juridisk kjønn hvor foreldrene ikke samtykker
- at aldersgrensen for navneendring uten foreldrenes samtykke endres fra 16 til 8 år for trans-barn
- 375 • at det innføres et tredje juridisk kjønn
- at aldersgrensen for navneendring uten foreldrenes samtykke endres fra 16 til 8 år for trans-barn
- alle barn som oppholder seg i Norge skal ha lik rett på helsehjelp
- fjerning av egenandel på medisiner for barn
- 380 • at grensen for gratis legehjelp heves fra 16 år til 18 år
- fjerning av egenandel på alle ikke-kosmetiske tannbehandlinger for barn
- gratis og tilgjengelige helsestasjoner for barn og unge i alle kommuner
- Tilgang på skolepsykolog og skolelege som er tilgjengelig på alle skoler minst 2 dager i uken
- 385 • avskaffing av dødsstraff
- at skolehelsetjenesten har rett til å gi ut smertestillende i ungdomsskolen og videregående skole
- at alle barn har tilgang til nødvendige medisiner
- fokus på forebyggende tiltak, for eksempel informasjon om prevensjon, bevisstgjøring rundt riktig kosthold og sanitære forhold og generell tilgang til dette
- 390 • at barn rammet av sykdom skal slippe å bli stigmatisert
- At kriminell lavalder samsvarer med stemmerettsalder
- geografisk spredning av kommunale boliger for å sikre at barn vokser opp i et flerkulturelt miljø
- 395

Barn uten omsorg fra foreldre

I tilfeller der foreldre av en eller annen grunn er ute av stand til å gi barnet tilstrekkelig omsorg, er det statens ansvar å bryte inn og sørge for barnets beste. I Norge har man en lang tradisjon med et sterkt barnevern med mange gode rutiner. Fortsatt er utfordringene i barnevernet store og mange, og praksis fra kommune til kommune varierer mye.

Barns beste skal være det grunnleggende prinsippet i barnevernet. For at dette skal ivaretas er det viktig med god kommunikasjon mellom barnevernet, barn, omsorgspersoner og andre involverte parter, og at det er tydelig for barn hvorfor de er involvert i barnevernet. Dårlig kommunikasjon kan føre til en utrygg tilværelse for barn.

Når et barn trenger adoptivforeldre, er det barnet som må stå i fokus. Da er det viktig at alle som kan bli gode, kjærlige foreldre får muligheten til å bli vurdert som adoptivforeldre, uavhengig av sivil status eller seksuell legning.

Press krever:

- at barnets beste skal gå foran det biologiske prinsipp
- øremerking av midler til barnevern gjennom bevilgninger til kommunene
- at barn får en egen time ved familievernkontoret når foreldrene deltar i mekling
- at bemanningen trappes opp i barnevernet til det nivået som er nødvendig
- et forbud mot kommersielle aktører i barnevernstjenesten
- et uavhengig og lett tilgjengelig kontrollorgan som fører tilsyn på barnets vegne
- at barnet har rett til å påvirke og ha innflytelse
- lovfestet rett til ettervern med individuell oppfølging, som gir ungdommer et sted å bo og tilbud om skole eller jobb
- høy standard på alle barnevernsinstitusjoner
- bedre informasjon fra barnevernet til barnevernsbarna
- større satsning på å verve fosterforeldre
- en god opplæring av fosterforeldre med vekt på barnets situasjon og bakgrunn
- oppfølging og kontroll av fosterforeldre
- større satsning på kursing av fosterforeldre
- at barnevernet skal tilstrebe at søsken plasseres i samme hjem, og tilrettelegge for kontakt mellom søsken der plassering i samme hjem ikke er mulig eller ønskelig
- at barnet har mulighet til å velge egen saksbehandler og at det skal tilstrebes varig kontakt
- tilrettelagte tidspunkter for møter mellom barn og saksbehandler, som tar hensyn til barnets livssituasjon
- at barn skal ha rett til innsyn i saksbehandlingen
- lik mulighet for alle voksne mennesker til å bli vurdert som adoptivforeldre
- at adopsjonsprosessen effektiviseres
- økte ressurser til barnevernet for godkjenning av nye adoptivforeldre

- at barn i en adopsjonssituasjon har rett til å medvirke og komme med sine meninger og at de skal vektlegges
- det skal tilstrebes at barnet får et langvarig og stabilt hjem
- 440 • det skal tilstrebes at barnet plasseres i et hjem i nærmiljøet for å sikre stabilitet og trygghet
- rettighetsfesting av barnevernsloven
- at barn, uavhengig alder, skal få partsrettigheter i barnevernssaker
- tilstrekkelig kunnskap og kompetanse i barnevernet om barn med minoritetsbakgrunn
- 445 • at barnevernet skal være helseaktør med fokus på psykisk helse og styrket kompetanse med krise- og traumearbeid
- at barn som har mistet sine foreldre som en følge av sykdommer og epidemier skal få et godt omsorgstilbud

450

Vold og overgrep mot barn

Vold, overgrep og omsorgssvikt rammer mange, til tross for det har ikke de som arbeider med barn god nok kompetanse til å se hvem dette gjelder og er ofte ikke godt nok forberedt til å snakke med barna. Det er viktig at alle som arbeider med barn jevnlig får opplæring i samtalemotodikk slik at de alltid er forberedt til en eventuell samtale med utsatte barn.

455

I dag er ikke rettsvesenet godt nok tilpasset for barn og unge som blir eller har blitt utsatt for vold, overgrep og/eller omsorgssvikt. Dette til tross for hvor viktig det er at de får en tilpasset behandling. Barnehus er et viktig tilbud for disse barna, men finnes ennå ikke i alle fylker og er heller ikke tilgjengelig for barn over 16 år.

460

Alt for mange barn utsettes for kjønnslemlestelse, noe som er et alvorlig problem.

Press krever:

- 465 • at staten tar ansvar for at alle som utdanner seg til arbeid hvor de får kontakt med barn får god opplæring i temaet og kjenner igjen tegn på barn som blir/har blitt utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt
- at helsepedagoger skal skolere elevene i overgrep, av både fysisk og psykisk form
- barnehus i alle Norges fylker og lett tilgjengelig informasjon om disse
- 470 • lovfestet opplæring til barn og ansatte i alle skoler og barnehager om vold og overgrep mot barn
- at alle barn og unge skal få opplæring om hvordan man kan melde fra om vold og overgrep som skjer både med seg selv og andre
- høyere strafferammer i saker som omhandler vold og overgrep mot barn
- 475 • like strafferammer for alle som har gjort overgrep eller vold mot barn, uavhengig av barnets alder

- et tilbud om behandling hos spesialist for alle barn og unge som har blitt utsatt for vold eller overgrep umiddelbart etter at overgrepene oppdages
 - oppfølging av alle pårørende til barn utsatt for vold eller overgrep
 - 480 • at det innføres retningslinjer for maks antall saker en saksbehandler kan behandle
 - at avhør gjøres av personell med barnefaglig kompetanse
 - behandling og oppfølging av barn som er rammet av overgrep
 - et internasjonalt forbud mot kjønnslemlestelse mot alle barn uavhengig av kjønn
 - økt fokus på ulike legninger og deres likeverdighet
 - 485 • at norske myndigheter utarbeider nye metoder for å avdekke og motvirke kjønnslemlestelse
 - at norske myndigheter intensiverer arbeidet med spredning av informasjon om temaet for å avkrefte myter og øke bevisstheten rundt kjønnslemlestelse
 - utvidelse av tilbudet med barnehus fram til barn er 18 år
- 490

Formålet med utdanningen

Formålet med utdanningen skal være å utvikle barnets personlighet, selvstendighet og identitet og å bidra til å øke barn og unges bevissthet om psykisk og fysisk helse, respekt for

495 menneskerettighetene, likeverd og miljø. Måten utdanningen er lagt opp på, og innholdet i den, må støtte opp under utdanningens formål. Læreplanen må oppdateres jevnlig for å møte behovet for kunnskap om dagens samfunn.

En viktig del av utdanningsløpet er tilgangen på en kvalitetssikret skolehelsetjeneste. Dagen

500 skolehelsetjeneste må legges om, slik at den har mulighet til å se hver enkelt elev og fungere som et tilgjengelig lavterskeltilbud for ungdom.

Press krever

- psykisk helse som tema i lærerplanen i grunn- og videregående skole
- 505 • normkritisk undervisning om kjønnsroller, kjønnsmangfold og kjønnsidentitet som en del av samfunnsfagundervisningen
- at rapporten “Livsmestring i skolen” følges opp av regjeringen
- mer og tidligere opplæring for barn i skolen om reklame og påvirkning
- at seksualundervisningen blir lovfestet på både privat- og offentlig skoler, og blir utført av fagpersonell
- 510 • økt fokus på hvordan beskytte seg på nett i grunn-, og videregående skole
- at det skal være mer informasjon i skolen om ulike spiseforstyrrelser og hvordan de er knyttet opp til vårt samfunn
- oppfordringer til foresatte og andre om å ikke spre sensitiv informasjon om barn før barnet kan samtykke
- 515 • at aldergrensen for å se og bruke pornografi skal være 18 år.

- at det blir informert om pornografi i seksualundervisningen, og om konsekvensene av bruk av pornografi
- 520 • at politiet besøker alle ungdomsskoler for å snakke om seksuelle overgrep og konsekvenser av dette
- en fullverdig og ikke-moraliserende seksualundervisning som sikrer respekt og god seksuell helse
- at det skal være ei øvre grense for antall elever per klasse
- 525 • at lærere gis opplæring i hvordan man kan slå ned på bruk av skjellsord og andre ord som brukes på en nedsettende måte
- at KRLE erstattes med et nytt fag hvor ulike religioner, livssyn og etikk likestilles
- at obligatorisk skolegudstjeneste avskaffes
- at helsesøster-yrket tar et kjønnsnøytralt navn, som f.eks. helsepedagog
- 530 • helsesøster skal være representert på skolen alle skoledager
- at skolehelsetjenesten tar ansvar for seksualundervisningen
- at fraværsgrensen fjernes
- rosa kompetanse som pensum for lærere og barnehagelærere
- at helsesøster blir mer synlig ved å møte hver klasse tre ganger i løpet av året
- at helsesøstres kompetanse om psykisk helse økes
- 535 • at det skal være en helsepedagog per 150. elev
- at helsepedagog skal være tilgjengelig hele uken på alle skoler, for å sikre at alle barn har tilgang på et lavterskeltilbud for både psykiske og fysiske helseproblemer
- obligatorisk opplæring om legning og kjønnsmangfold før man kan jobbe i skolehelsetjenesten
- 540 • at helsepedagog ved ungdomsskoler og videregående skoler på starten av skoleåret presenterer seg for alle nye elever
- at det på alle skoler skal informeres om hvilke lavterskeltilbud innenfor både psykisk og fysisk helse som eksisterer i nærområdet
- en skolehelsetjeneste som har tid og evne til å både jobbe forebyggende og se
- 545 enkelteleven

Barn på flukt

65,3 millioner mennesker var på flukt ved inngangen av 2016. Halvparten av disse var barn.

550 Barn på flukt er en ekstremt sårbar gruppe. De lever i en utrygg hverdag, med høy risiko for å bli utsatt for overgrep og krenkelser, og liten eller ingen tilgang til verken helsetjenester eller utdanning. For flyktningbarna som har blitt skilt fra sine foreldre og tvunget bort fra sine hjem er påkjenningene desto større.

555 Barn på flukt har rett på spesiell beskyttelse. Barnekonvensjonens artikkel 22 slår fast at barn

som søker flyktningstatus, eller som anses som flyktninger, skal få nødvendig vern og humanitær hjelp, og få hjelp til å gjenforenes med sin familie.

560 **Norsk asylpolitikk**

Barn rammet av krig og konflikt kommer også til Norge. De fleste kommer til Norge gjennom asylinstituttet, mens et begrenset antall kommer som overføringsflyktninger via FN. Press arbeider for en asyl- og innvandringspolitikk som er human og barnevennlig, som setter hensynet til barn først og innfrir barns rettigheter. Barnefaglig kompetanse i alle ledd er en forutsetning for at asylsøkende barn skal bli behandlet på egne premisser.

Asylbarn har samme rettigheter som norske barn, likevel aksepterer vi barnerettighetsbrudd i større grad bare fordi det angår asylbarn. Før asylbarna kommer til Norge har vanligvis flere av rettighetene deres blitt brutt. Da er det ekstra viktig at Norge ivaretar rettighetene deres når de kommer hit.

Sammenlignet med de fleste land har Norge et relativt godt fungerende asylinstitutt der saker realitetsbehandles, og et enkelt, men forsvarlig botilbud mens man venter på svar på asylsøknaden. Press mener likevel den materielle standarden ved norske asylmottak er for dårlig og at aktivitetstilbudet for asylsøkende barn ikke holder mål. Ved asylmottak med privat drift finnes det ikke like gode muligheter til innsyn, noe som vil gjøre det vanskeligere å innføre et godt kontrollsystem. Press er bekymret for situasjonen på Trandum Utlendingsinternat. Internering av barn skal ikke skje.

580 Det er opp til hver enkelt kommune om asylsøkende barn skal ha rett til barnehage. Asylsøkende barn har nå rett til å gå på videregående skole, men kun mens de venter på svar på asylsøknaden. Barn som har fått avslag har ikke denne rettigheten. Dette mener Press er diskriminerende.

585 Det er viktig at kommunene tar sin del av ansvaret og bosetter flyktninger.

Press krever:

- at utlendingsforvaltningen alltid lar hensynet til barnets beste gå foran innvandringsregulerende hensyn
- at barnets beste skal være det grunnleggende hensynet i behandlingen av søknader om asyl, og at dette skal gjenspeiles i lovverket
- at asylsøknadene til barn som søker asyl alene og familier med barn blir spesielt prioritert
- en grundig vurdering av barnets beste for hvert enkelt barn, og at denne vurderingen og vektleggingen av den kommer tydelig fram i vedtaket
- tilbud om gratis og ubegrenset rettshjelp i klage- og ankeprosesser
- barnefaglig kompetanse i alle ledd av asylprosessen
- høyere materiell standard og bedre aktivitetstilbud på asylmottak

- ikke-kommersiell drift av alle asylmottak i Norge
- 600 • at staten innfører krav om 24-timers bemanning på alle norske asylmottak
- bedre oppfølging av asylmottak med kontroller foretatt av en uavhengig kontrollinstans
- en fast ansatt barnepsykolog og lege på alle mottak hvor det bor barn
- obligatorisk norskopplæring til alle barn i mottak, før de skal inn i ordinær norsk skole
- 605 • lovfestet rett til videregående opplæring for barn som bor i mottak, også de som har fått avslag
- lovfestet rett til barnehageplass for barn som bor i mottak
- at alle innføringsklasser får seksualundervisning
- at flyktninger skal bosettes i områder som er lagt til rette for god integrering, og at barnefamilier og enslige asylsøkende barn prioriteres.
- 610 • øremerkede midler til kommuner med asylmottak for å sikre at barn som bor på mottak får delta i fritidsaktiviteter som inkluderer transport
- at staten skal ha mulighet til å pålegge norske kommuner å bosette flyktningbarn
- at kommunen øremerker midler til integrering av asylsøkende barn
- 615 • kommunal tilrettelegging av gode møteplasser for asylsøkere og norske statsborgere
- tilrettelagt informasjon om asylprosessen og barnets rettigheter gitt på barnets språk og tilpasset barnets modenhetsnivå
- utlendingsnemnda erstattes med en uavhengig domstol
- gratis psykisk og fysisk helsehjelp for alle mennesker uten papirer og asylsøkere
- 620 • amnesti for papirløse flyktningbarn som har bodd i Norge i mer enn tre år
- at alle barn som søker asyl har tilgang til tannlegebehandling
- screening av barn på asylmottak for å kartlegge hvem som er ekstra utsatte og sårbare
- at det opprettes et uavhengig tilsynsorgan for virksomheten på Trandum utlendingsinternat og at mottakets oversikt avvikles
- 625 • at barn og barnefamilier ikke skal interneres
- Norge skal årlig ta imot 5000 kvoteflyktninger
- at Norge skal bistå med menneskelige og økonomiske ressurser i redningsarbeidet av flyktninger i Middelhavet

630

Enslige asylsøkende barn

Selv om de fleste barna som søker asyl i Norge kommer sammen med familien sin, mottar Norge omkring 1 000 alenekommende barn hvert år. Disse barna får betegnelsen enslige asylsøkende barn.

635

Barn som søker asyl uten foreldre eller andre omsorgspersoner er en særlig utsatt gruppe barn i Norge. Disse barna har rett på den samme omsorgen og oppfølgingen som norske barn og unge i samme situasjon. I 2007 ble omsorgsansvaret for enslige asylsøkende barn under 15 år overført til barnevernet, mens omsorgsansvaret for de mellom 15 og 18 år ligger hos

640 Utlendingsdirektoratet (UDI). Press mener at UDI ikke har den barnefaglige kompetansen som skal til for å ta vare på disse barna.

Barnekonvensjonen stadfester at søknader om familiegjening skal behandles på en positiv, human og rask måte. Likevel er det vanskelig for barn å bli gjenforent med foreldre eller søsken i Norge. Barn som har fått opphold av sterke menneskelige hensyn har ikke rett til familiegjening etter norsk lov.

Hvert år forsvinner flere titalls barn fra norske asylmottak. Meldefristen for mottak – «straks» – defineres som innen 24 timer, som er alt for lang tid og må reduseres drastisk. Mange av barna som forsvinner har vært på drift i Europa i flere år og i kontakt med kriminelle miljøer. Press mener man må iverksette tiltak for å fange opp denne utsatte gruppen. Det må også kartlegges hvor vidt disse barna er ofre for menneskehandel, og involveres i salg av narkotika eller annen form for kriminalitet.

655 Barn som søker asyl alene som kommer til Norge skal i løpet av kort tid få oppnevnt en representant som skal være med dem på intervjuet. Når barnet blir overflyttet fra transittmottak til et annet mottak skal det få oppnevnt ny representant.

Press krever:

- 660 • varig opphold til barn som søker asyl alene dersom det ikke finnes forsvarlig omsorg ved retur til hjemland
- at Norge realitetsbehandler asylsøknadene for alle barn som søker asyl i Norge alene, med mindre noe annet er til barnets beste
- at barnevernet, gjennom barnevernlovens kapittel 5A, skal få direkte omsorgsansvar for alle enslige asylsøkende barn som kommer til Norge
- 665 • at alderstesting foregår på en sikker, human og vitenskapelig metode, og at tvil alltid skal komme barnet til gode
- at det skal forskes frem en ny metode å aldersteste enslige asylsøkende barn
- Følge NOAS anbefaling om metoder for alderstesting, og inkludere psykisk modenhet i aldersvurderingen av asylsøkere
- 670 • rett til familiegjening for alle barn som får opphold eller asyl i Norge
- at kravet om fire års utdanning eller arbeid i Norge ikke skal gjelde barn
- god oppfølging og iverksettelse av nødvendige tiltak når barn som har forsvunnet kommer tilbake
- 675 • at meldefristen for barn som forsvinner fra mottak halveres
- kartlegging og oppfølging av enslige asylsøkende barn i kriminelle miljøer
- oppnevning av én person (representant e.l.) som har hovedansvar for barnet som forsvinner fra asylmottak
- en operativ koordineringsenhet i Oslo med ansvar for forsvinningsaker
- 680 • At det settes av tilstrekkelig med midler, slik at politiet kan etterforske forsvinninger av barn fra norske asylmottak

- økt satsning på rekruttering av representanter og øke kompetansen hos disse
 - tilrettelegging og skoloring av representanter, slik at de blir i stand til å verne om det enslige barnet i hele vergeperioden
- 685
- en handlingsplan mot forsvinninger fra asylmottak, med fokus på forebygging
 - at det opprettes et nasjonalt kompetansesenter for menneskehandel

Asylsøkende barn med familie

690 Mange asylsøkere må sitte i mottak i flere år før de får svar på asylsøknaden. For barn er dette en særlig uholdbar situasjon. Barndom skal ikke settes på vent.

Barnets beste skal, etter barnekonvensjonen, være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører barn. Innvandringsregulerende hensyn skal aldri tillegges større vekt enn hensynet til barnets beste.

695

I likhet med de fleste andre land, praktiserer Norge retur av barnefamilier som enten har fått endelig avslag på asylsøknaden sin, som skal returneres til andre europeiske land, eller som har blitt gitt vedtak om midlertidig opphold. Press er enig i at retur i noen tilfeller er riktig, men at vedtak om retur må være vurdert ut fra om det forsvarlig og i tråd med FNs barnekonvensjon. Dersom retur er forsvarlig, må myndighetene videre sikre at uttransporteringen foregår på en human og barnevennlig måte. Norge må ikke returnere asylbarn til land som strider med FNs anbefalinger eller foreta Dublin-returer til land som har blitt kraftig kritisert for å ignorere menneskerettigheter ved behandling av asylsøknader.

700

705 Press krever:

- at opphold som følge av sterk tilknytning til riket og sterke menneskelige hensyn innvilges til barn og barnefamilier som har vært i Norge i mer enn 3 år
 - at Norge ikke returnerer barnefamilier til europeiske land der menneskerettssituasjonen for asylsøkere er dårlig ifølge UNHCR
 - at politiet gjennomfører retur på en human og barnevennlig måte
 - at Norge ikke tvangsreturnerer barn og barnefamilier til land som FN fraråder retur til
 - at seks måneders er maksimal behandlingstid på asylsøknader for barn og barnefamilier
- 710
- eget intervju og individuell behandling av barn som søker asyl
 - at regjeringen oppretter retningslinjer for barnevennlig retur av barn
 - at alle asylsøkere og mennesker uten papirer har rett til å arbeide
 - botilbud for alle asylsøkere og mennesker uten papirer
- 715

Internasjonal asyl- og flyktningpolitikk

Det er viktig med internasjonalt samarbeid, også når det kommer til asyl- og flyktningpolitikk. Flyktningeproblematikk er en internasjonal problematikk, som ofte blir

forsøkt løst med nasjonale løsninger. Dette mener Press er uheldig.

725

Europeisk flyktning- og asylpolitikk går i en stadig strengere retning, med mer fokus på innvandringsregulering på bekostning av rettigheter. Denne utviklingen har også stor innflytelse på hvilken asylpolitikk Norge fører. Selv om Norge ikke er en del av EU er Norge tilknyttet EUs asylpolitikk gjennom Schengen-samarbeidet og Dublin-forordningen.

730

Ved inngangen i 2014 ble Dublin II-forordningen erstattet med Dublin III. Dublin III ivaretar i større grad enslige asylsøkende barns rettigheter, men Press mener at det fortsatt er viktig å sørge for at barn ikke returneres til landene de først søkte asyl i.

735

Å komme seg inn i Europa er for mange en farefull reise, det er derfor et problem at man må være i det landet man ønsker å søke asyl i for å kunne avgi asylsøknad.

Press krever:

740

- en overnasjonal asyl- og flyktningpolitikk styrt av FN, som tar utgangspunkt i menneskerettighetene
- et europeisk lovverk og en asylpraksis i tråd med menneskerettighetene og flyktningkonvensjonen
- at det blir mulig å søke asyl ved Schengen-landenes utenriksstasjoner
- en Norsk Offentlig Utredning (NOU) om Schengen- og Dublin-samarbeidets konsekvenser for asylsøkere og flyktninger og for norsk asyl- og flyktningpolitikk
- at mennesker som flykter på grunn av klimaendringer og naturkatastrofer blir anerkjent som flyktninger
- Antall kvoteflyktninger Norge tar inn hvert år skal tilpasses behovet for asyl og beskyttelse i det internasjonale samfunn

750

Rasisme og retorikk i asylpolitikken

Rasisme er et stort problem i vårt samfunn og påvirker barn, både direkte og indirekte. Press tar sterkt avstand fra rasistiske holdninger.

755

Retorikken i den norske asyldebatten går stadig i en mer innvandringsfiendtlig retning. Dagens asylretorikk skaper stor avstand til individet og bidrar til å skape et feil bilde av norsk asylpolitikk. Faktafeil og negative ord er det som får prege dagens debatt. Med en dårlig retorikk blir Press sitt arbeid for en bedre situasjon for barn som søker asyl mye vanskeligere.

760

Press arbeider derfor for at retorikken skal speile dagens situasjon og bygge på fakta og humanitet.

Press krever:

765

- mer holdningsskapende og antirasistisk arbeid i grunnskole og barnehage, samt andre steder barn og unge oppholder seg

- at skolen aktivt arbeider for å bryte ned tabuer knyttet til ulike minoriteter
- Undervisning om flyktnings situasjon i Norge som en del av læreplanen i grunn-, og videregående skole
- en uavhengig gjennomgang av begrepsbruken knyttet til barn i utlendingsforvaltningen
- at politikere har en retorikk bygd på fakta og ikke bidrar til å spre eller opprettholde fordommer
- at Likestillingsombudet får myndighet til å slå ned på politikere og medias rasistiske retorikk

770

775

Handel og fred

Grunnleggende barnerettigheter som tilgang til helsetjenester, vann og utdanning brytes fortsatt av stater og selskaper som setter handel og profitt først, og ikke tar sitt samfunnsansvar. Press mener Norge er nødt til å ta sin del av ansvaret i det internasjonale samfunnet og være et foregangsland, for demokrati, fred, en rettferdig fordeling av verdens ressurser, og ikke minst barn sine rettigheter.

780

Norge i verden

Bistand er et viktig virkemiddel for å bedre levekår og livskvalitet på kort sikt i store deler av verden. Økonomisk støtte alene er derimot ikke nok for å få varige endringer mot skjev fordeling av verdens ressurser. Parallelt med bistandsarbeid er det derfor viktig at norske myndigheter jobber for varige, strukturelle endringer, både økonomisk og sosialt, og påser at norsk politikk ikke fører til barnerettighetsbrudd i andre land.

790

Statens Pensjonsfond – Utland (Oljefondet) har per april 2017 en markedsverdi på over 7900 milliarder kroner, som er investert utenlandske selskaper, eiendom og statsobligasjoner. Mange av landene og selskapene Oljefondet investerer i bryter barnekonvensjonen.

For å bedre levekårene til barn i utviklingsland mener Press det er viktig at Norge og andre rike land fører en ansvarlig handelspolitikk, som tar hensyn til utviklingslandenes interesser og behov.

795

Press krever:

- et bistandsbudsjett tilsvarende minst 1,5 prosent av Norges bruttonasjonalinntekt (BNI)
- at distribusjonen av norsk bistand støtter tiltak som fremmer barns helse og rettigheter
- at Norge er en aktiv pådriver for å nå FN's bærekraftsmål, og at barn og ungdom inkluderes i dette arbeidet
- at interessene til norsk næringsliv ikke skal gå på bekostning av effekten av bistanden

805

- en gjennomgang av bistandsbudsjettet for å sikre at alle pengene som er satt av der brukes til faktisk utviklingshjelp
- grundig vurdering av norske bistandsprosjekt for å sikre at prosjektene faktisk fører til en langsiktig utvikling som kommer de mest trengende til gode
- 810 • regelmessige stortingsmeldinger angående forholdet mellom norsk bistand og Norges næringsinteresser
- at Oljefondet trekker seg ut av selskaper som bryter barns rettigheter
- etiske retningslinjer på statsobligasjoner
- at etikkrådet kan vedta uttrekninger fra selskaper
- 815 • at etikkrådet får innsyn i, og mulighet, gjennom økte ressurser, til å kontrollere selskaper Norges Bank ønsker at oljefondet skal investere i
- at etikkrådet får vetorett mot selskaper oljefondet ønsker å investere i
- at utviklingslands interesser er et grunnleggende hensyn i norsk handelspolitikk
- at Norge arbeider for bedre vilkår for barn som er involvert i barnearbeid
- 820 • at Norge sletter gjeld til utviklingsland
- at Norge ikke gir økonomisk støtte til angrepskrig
- at Norsk teknologi for fornybar energi skal gjøres kostnadsfritt tilgjengelig for utviklingsland
- at Norge trekker sine militære styrker ut av Afghanistan og Libya
- 825 • at Norge arbeider aktivt for å bedre situasjonen for barn i Nord-Korea
- at Norge internasjonalt skal arbeide mot rekruttering av barn til terrororganisasjoner

Internasjonal handel

830 Fattigdom er en grunnleggende årsak til at barns rettigheter brytes. Press mener derfor det er helt nødvendig med en mer rettferdig fordeling av verdens ressurser. For å oppnå dette behøver vi blant annet demokratiske organer som regulerer verdenshandelen.

835 WTO-forhandlingene er ikke tilrettelagt for utviklingsland, og avtaleverket favoriserer rike land og flernasjonale selskaper. Dette fører til udemokratiske avtaler, som vanskeliggjør enkelte lands ivaretagelse av egne innbyggere. Press mener verdenssamfunnet må ta større hensyn til utviklingslands interesser i WTO-forhandlinger.

840 Mange barn dør av sykdommer som lett kunne vært behandlet med riktige medisiner, rent vann og god ernæring. Medisiner mot neglisjerte sykdommer er det lite satsing på, det rammer utviklingsland hardest. I tillegg fører dagens patentsystem til høy pris på medisiner. Gjennom GATS (General Agreement on Trades and Services) blir grunnleggende rettigheter som vann, utdanning og helse gjort til handelsvarer.

845 Ukontrollert våpenhandel gjør våpen tilgjengelig for formål som fører til at barns liv går tapt, og at deres rett til utvikling blir hemmet. I april 2013 ble det i FN vedtatt en ny internasjonal våpenhandelsavtale, Arms Trade Treaty(ATT), som blant annet vil hindre salg av våpen til

diktaturer og andre totalitære stater. Norge ble det 10. landet som ratifiserte ATT, og må nå påvirke andre stater til å ratifisere avtalen. Norge er en av verdens største våpeneksportører. Da det ikke finnes en internasjonal sluttbrukererklæring og krav om merking av militært utstyr er det ingen kontroll på hvor norske våpen havner.

Ni land har i dag atomvåpen. Bruk av atomvåpen vil føre til enorme ødeleggelser og store sivile tap. Atomvåpenstatenes motvilje mot å ruste ned skaper en utrygg verden. Den eneste garantien mot spredning og bruk av atomvåpen er stigmatisering og full avskaffelse.

Press krever:

- allment innsyn i forhandlingene i WTO
- et demokratisk WTO der alle land deltar på like premisser
- at Norge aktivt arbeider for et mer demokratisk WTO
- en samkjøring av norske posisjoner i WTO og norsk utviklingspolitikk
- at Norge setter utviklingslandenes rett til utvikling foran egne markedsinteresser
- ingen handel med offentlige tjenester som vann, helse og utdanning
- at barn sikres nødvendig medisiner gjennom økt tilgjengelighet og rimelig prissetting
- at Norge senker tollmurer mot Utviklingsland
- at minst utviklede land (MUL) ikke umiddelbart får økte tollmurer i over gangen til utviklingsland
- mer produksjon av og forskning på medisiner mot neglisjerte sykdommer
- innføring av Robin Hood skatt

870

Miljø

Norge må påse at norsk politikk ikke fører til barnerettighetsbrudd i andre stater, på alle politikkområder, også innenfor miljøpolitikken. Likevel har vi gjennom grådig bruk av ikke-fornybare ressurser bidratt til store endringer i klima og miljø i utviklingsland, som har resultert i mange barnerettighetsbrudd i utviklingsland.

Press krever:

- økt satsing på fornybare energikilder
- strengere krav til utbytting av ikke-fornybare ressurser
- at Norge reduserer sin oljeutvinning
- ingen nye områder åpnes for oljeleting
- Norge går i spissen for å utforme en tilleggsprotokoll om klimaflyktningers rettigheter
- at Norge skal kutte utslipp på egen jord og ikke kjøpe utviklingslands klimavoter
- at man gjelder som ungdom i kollektivtransport fram til minst fylte 20 år
- at prisen på kollektivtransport for ungdom reduseres og ikke overskrider 250kr i måneden
- at Norge ikke gir bistand til prosjekter i utlandet som medfører store miljøødeleggelser

- 890
- at det ikke fremforhandles nye handelsavtaler som hindrer en offensiv miljøpolitikk og setter økonomisk liberalisering over bærekraftig utvikling
 - at bruk av palmeolje som biodrivstoff avskaffes
 - at Norge ikke skal støtte bruken av palmeolje i Norge eller andre land
 - at Norge aktivt jobber for at klimamålene som ble satt under Parisavtalen skal kunne oppnås, både på nasjonalt og internasjonalt nivå

895

Barns rett til utdanning og fritid

Artikkel 28 i barnekonvensjonen sier at alle barn har rett til utdanning. Likevel er det mange barn som av ulike årsaker ikke går på skole. Fattigdom, krig og konflikt er noen av de største årsakene til at barn frarøves denne rettigheten. Det er derfor viktig at utdanning er gratis, lett tilgjengelig og tilrettelagt. Utdanning er viktig for utvikling og for å gjenoppbygge et samfunn etter endt konflikt. Videre mener Press at lik mulighet til utdanning er en forutsetning for likestilling.

900

905 Gjennom FNs tusenårsmaal har langt flere barn fått muligheten til å gå på skole. Press mener man nå også må fokusere på kvaliteten i utdanningen, ikke bare tilgangen.

Mange barnearbeidere jobber under skadelige forhold. FNs definisjon på skadelig barnearbeid er arbeid utført av barn under 14 år, som går utover barnets skolegang og fysiske og psykisk helse.

910

Press krever:

- økt internasjonal satsing for utryddelse av analfabetisme
- økt internasjonal satsning for å forbedre lese- og skrivekyndighet i verden
- 915 • at alle stater signerer “safe schools”-erklæringen og at alle skoler skal være fredssoner
- at alle skoler skal være fredssoner
- lik mulighet til utdanning for jenter og gutter
- skoletilbud i alle flyktningleirer
- at ingen barn på flukt går lenger enn 30 dager uten skolegang
- 920 • at alle stater har en gratis offentlig skole
- fokus på kvaliteten på utdanningen, ikke bare tilgangen
- beskyttelse av barn mot alle skadelige former for barnearbeid
- større ansvarliggjøring av multinasjonale selskaper som benytter seg av barnearbeid gjennom internasjonale regelverk og oppfølging av disse
- 925 • god oppfølging av tidligere barnearbeidere, for å sikre deres fremtid

Handel med og utnytting av barn

Kjøp og salg av barn er et stort problem, og truer mange av barnets grunnleggende rettigheter.

930 Det finnes for lite informasjon om omfanget av problemet. Press mener innsatsen for å forebygge handel med barn må forbedres.

Turister og forretningsreisende som utnytter barn seksuelt er et alvorlig problem.

935 Reiselivsbransjen har et stort ansvar knyttet til informasjon om og rapportering av utnytting av barn.

Press krever:

- en internasjonal og nasjonal kartlegging av omfanget av handel av barn
- at alle stater utformer tiltak og planer for forebygging og avdekking av handel med
- 940 barn, samt behandling av barn som har blitt utnyttet
- at Norge ratifiserer Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot utnytting og seksuelt misbruk
- at alle land ratifiserer tilleggsprotokollen til barnekonvensjonen om salg og seksuell utnyttelse av barn
- 945 • et større initiativ fra norske myndigheter i internasjonale samarbeid for å hindre handel og bortføring av barn
- et større initiativ fra norske myndigheter i både internasjonale og nasjonale sammenhenger for å forhindre barneekteskap
- en bedre opplæring av alle ansatte i barnevern, tollvesen og politi om menneskehandel
- 950 • et gjennomgående fokus på barn i handlingsplaner mot menneskehandel
- styrking av arbeidet med identifisering av ofre for menneskehandel
- etterforskning og straffefølgning av bakmenn og overgripere
- at reiselivsbransjen tar ansvar og sikrer at egen virksomhet ikke utnytter barn
- at reiselivsbransjen utdanner sitt personale og stiller krav til hotelleiere og andre
- 955 underleverandører om nulltoleranse for alle former for utnytting av barn
- oppfølging av og spredning av informasjon om at det er ulovlig for nordmenn å gjøre overgrep mot barn samt kjøpe sex av barn, også når de er i utlandet

960 Barn i krig

Enhver krig er en krig mot barnet. Sivilbefolkningen er de største ofrene i væpnede konflikter, og barn er alltid mest utsatt. Barn og unge blir i økende grad også tvunget til å gjennomføre voldshandlinger. Det å bli rekruttert som barnesoldat eller på en annen måte knyttet til væpnede grupper eller hærer er et av de verste overgrep barn og unge i dag utsettes for.

965 Det er viktig å sette fokus på hvordan barn blir påvirket av konflikter, i tillegg til å synliggjøre Norges rolle i krig og konflikt.

Press krever:

- 970
 - en kartlegging av bruk av barnesoldater verden over
 - at stater der det finnes barnesoldater tar ansvar for å gi barnesoldater et bedre alternativ
 - et internasjonalt langsiktig mål om å utrydde bruken av barnesoldater, som alle stater aktivt skal arbeide for
- 975
 - at Norge får en høyere terskel for å delta i krig og konflikter
 - en kartlegging av bruk av norske våpen i konflikter verden over
 - nedtrapping av salg, produksjon og distribusjon av norske våpen
 - forbud mot salg av våpen, ammunisjon og deler av våpen til totalitære styrer, okkupasjonsmakter, ulovlige militære grupperinger, land i krig eller land som truer med krig
- 980
 - en evaluering av konsekvensene av Norges deltakelse i militære operasjoner i utlandet
 - internasjonalt krav om sluttbrukererklæring ved salg av våpen og våpenkomponenter
 - økt satsning på fjerning av miner etter krig eller konflikt
 - internasjonalt krav om merking av våpen og ammunisjon
- 985
 - økt åpenhet rundt norsk våpenproduksjon og-eksport
 - at stater ratifiserer Arms Trade Treaty-avtalen
 - at Norge skriver under The Austrian Pledge og tar initiativ i arbeidet for et internasjonalt forbud mot atomvåpen
 - et internasjonalt forbud mot atomvåpen
- 990
 - at alle stater ratifiserer tilleggsprotokollen til barnekonvensjonen om barn i krig

FNs konvensjon om barns rettigheter

- 995 **1. Alder 18 år**
Alle under 18 år er barn, dersom ikke en tidligere alder er lovfestet av staten.
- 2. Ingen diskriminering**
Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.
- 1000 **3. Til barnets beste**
Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste. Staten skal sørge for at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for omsorgen eller vernet av barn, har den standard som er fastsatt, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalets antall og kvalifikasjoner så vel som overoppsyn.
- 1005 **4. Statens ansvar**
Det er statens ansvar å sette barnerettighetene ut i livet.
- 5. Foreldreansvaret**
Staten skal respektere de rettigheter og plikter foreldrene og andre foresatte har for å gi barnet veiledning og støtte slik at barnet skal kunne hevde konvensjonens rettigheter.
- 1010 **6. Rett til liv**
Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.
- 7. Navn og statsborgerskap**
Barnet har, umiddelbart etter fødselen, rett til navn og nasjonalitet, og så langt det er mulig, å kjenne til sine foreldre og få omsorg av dem.
- 1015 **8. Identitet**
Staten skal respektere barnets rett til å bevare sin identitet, herunder nasjonalitet, navn og familieforhold. Dersom et barn ulovlig blir fratatt slik identitet skal staten hurtig bistå med gjenopprettelse.
- 1020 **9. Holde familien sammen**
Barnet skal ikke atskilles fra sine foreldre mot sin vilje, unntatt når dette er nødvendig av hensyn til barnets beste.
- 10. Gjenforene familien**
Søknader om familiegjenforening over landegrensener skal behandles på en positiv, human og rask måte.
- 1025 **11. Ulovlig bortføring og tilbakehold**
Staten skal bekjempe at barn blir tatt ulovlig ut av et land eller hindret fra å vende tilbake, og skal inngå avtaler med andre land for å få til dette.
- 12. Å si sin mening og bli hørt**
Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.
- 1030 **13. Få og gi informasjon**
Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.
- 14. Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet**
Barnet har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Staten skal respektere foreldrenes retter og plikter til å opplyse barnet om sine rettigheter i slike spørsmål.
- 1035 **15. Organisasjonsfrihet**
Barnet har rett til organisasjons- og forsamlingsfrihet.

16. Rett til privatliv

1040 Barnet skal ikke utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, i familien, i hjemmet eller i korrespondansen sin. Det skal beskyttes mot ulovlig angrep mot ære og omdømme.

17. Massemedia

1045 Staten skal sikre barn tilgang til informasjon fra et mangfold av nasjonale og internasjonale kilder. Staten skal oppmuntre massemedia og forleggere til å spre informasjon som skaper forståelse, kunnskap, sosiale ferdigheter og velvære, og til å lage eget barnestoff, også for minoritetsbarn. Staten skal beskytte barna mot skadelig informasjon.

18. Foreldreansvaret

1050 Begge foreldrene har et hovedansvar for barnets omsorg og utvikling etter hva som er best for barnet. Staten skal gi støtte og sikre utvikling av institusjoner, tjenester og tiltak for omsorg for barn, herunder også ta hensyn til utarbeidende foreldre.

19. Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.

20. Barn uten omsorg fra familien

1055 Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig, ved egnet institusjon eller ved adopsjon.

21. Adopsjon

1060 Nasjonal og internasjonal adopsjon skal bare finne sted i samsvar med loven, og skal være autorisert av myndighetene. Adopsjon utenlands skal ikke resultere i urettmessig økonomisk fortjeneste, og bør betraktes som et alternativ til omsorgstiltak i barnets opprinnelsesland.

22. Flyktningbarn

1065 Barn som søker flyktningstatus eller som anses som flyktninger, skal få nødvendig vern og humanitær hjelp. Staten skal i samarbeid med internasjonale organer hjelpe et barn som er alene til å bli gjenforent med sine foreldre.

23. Barn med funksjonshemninger

1070 Barn med psykiske og fysiske funksjonshemninger har rett til å leve et fullverdig og anstendig liv under forhold som sikrer dets verdighet, fremmer selvtilit, og letter barnets aktive deltakelse i samfunnet. Et funksjonshemmet barn har rett til særskilt omsorg. Barnet skal få undervisning, opplæring, helsetjenester, rehabiliteringstjenester, forberedelse til arbeidslivet og rekreasjonsmuligheter for å oppnå best mulig integrering og individuell utvikling. Staten skal samarbeide med andre land om dette, og ta spesielt hensyn til utviklingslandenes behov.

24. Helse

1075 Barnet har rett til å få den best mulige medisinske behandling og hjelp til å komme seg etter sykdom. Staten skal arbeide for å redusere spedbarns- og barnedødelighet, sikre at alle barn får nødvendig legehjelp, gi god helsemessig omsorg til mødre etter fødselen, bekjempe sykdom og gi orientering og utdanning om helse og riktig ernæring. Staten skal også avskaffe helsefarlige tradisjoner, samarbeide med andre land og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

25. Barn under offentlig omsorg

1080 Barn plassert i omsorgstiltak utenfor familiemiljøet har krav på regelmessig vurdering av behandlingen og oppholdet der.

26. Sosialtjenester

Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

- 1085 **27. Levestandard**
Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder. Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har det grunnleggende ansvaret for å sikre de livsvilkårene som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.
- 1090 **28. Utdanning**
Barnet har rett til utdanning. Staten skal gjøre grunnskoleutdanningen gratis og obligatorisk og gjøre ulike former for videregående utdanning tilgjengelig for alle barn, og sette i verk tiltak for å redusere tallet på de som ikke fullfører skolegangen. Disiplin i skolen skal utøves på en måte som er forenlig med barnets menneskeverd. Staten skal også fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.
- 1095 **29. Målet med utdanning**
Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.
- 1100 **30. Minoriteter og urbefolkning**
Barn som tilhører en minoritet eller urbefolkningen, har rett til sammen med andre i sin gruppe, å nyte godt av sin kultur, religion og eget språk.
- 1105 **31. Lek og fritid**
Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.
- 1105 **32. Barnearbeid**
Barnet har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- eller utviklingsmulighetene.
- 1110 **33. Narkotika**
Barnet har rett til å bli beskyttet mot ulovlig bruk, omsetting og produksjon av narkotiske stoffer.
- 1110 **34. Seksuell utnyttning**
Barnet har rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk. For å verne barn mot slik utnyttning skal staten sette i verk alle nødvendige tiltak, nasjonalt og internasjonalt.
- 1115 **35. Bortføring, prostitusjon og salg**
Staten har plikt til å gjennomføre nasjonale og internasjonale tiltak for å hindre kidnapping, bortføring eller salg av barn til ethvert formål og i enhver form.
- 1120 **36. Annen utnyttning**
Staten har plikt til å beskytte barnet mot alle former for utnyttelse som er skadelig for barnets velferd.
- 1120 **37. Fengsel, dødsstraff og tortur**
Barn skal ikke utsettes for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Dødsstraff eller fengsel på livstid uten mulighet for løslatelse er ikke tillatt hvis forbrytelsen ble utført før fylte 18 år. Barn som er i fengsel, skal holdes atskilt fra voksne, om ikke det motsatte anses å være best for barnet. Fengsling skal bare benyttes som en siste utvei og for et kortest mulig tidsrom. Pågrepelse og fengsling skal skje på lovlig måte, og barnet har rett til juridisk og annen aktuell hjelp og til å få en rask og uavhengig overprøving av sin sak.
- 1125 **38. Barn i krig**
Staten skal sette i verk tiltak for å hindre at barn som ikke er fylt 15 år, tar direkte del i krigføring. (Et tillegg i 2000 hevet denne aldersgrensen til 18 år.)
- 1130 **39. Rehabilitering og reintegrering**
Staten er forpliktet til å iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å sikre rehabilitering og samfunnsmessig tilbakeføring av barn som er offer for misbruk, utnyttelse, forsømmelse, tortur, væpnede konflikter eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

40. Behandling i saker om straff

1135 Barn som er anklaget eller dømt for straffbare handlinger har rett til en behandling som sikrer verdighet og fremmer dets respekt for menneskerettighetene. Målet er at barnet finner en konstruktiv plass i samfunnet. Staten skal fastsette en kriminell lavalder. Det skal være mulighet til å få overprøvd en straffedom av en høyere myndighet eller domstol. Barnet skal få gratis bistand av tolk hvis barnet ikke snakker det språket som blir brukt.

41. Når andre lover er bedre

1140 Hvis andre nasjonale eller internasjonale lover som staten har vedtatt, sikrer barnet bedre enn med denne konvensjonen, gjelder disse lovene, og ikke konvensjonen.

42. Kjennskap til konvensjonen skal spres

Staten er forpliktet til å gjøre konvensjonens innhold kjent for barn og voksne.